

KURUNEN

MARI KERBRAD (1)

Marwed enn Brest, d'ann oad a bemzek vloaz.

War ton ar Garnel.

Ne a zo deut d'ho pedi breman tud Breiz-Izel
Da zonet da enori ho patronnez santel
Pehini ho sikoure pa wac'h eet d'ann emgann (2),
Ho sikour a rai ato rak beza eo ho mamm.

Bezom evel zant Bernard gwechall pa he fede,
Ann daëlo 'ne zaoulagad dezi e lavare :
• Ho pezit sonch ma mamm ger, ha mamm ar gwerc'hez
• Na neveus bet ganec'h-ha pec'her abandonnet.

Kleved ho c'heus lavared a zo enn Remengol
Ez skeuden (3) dious ar Werc'hez respeted gant ann holl
Ebars ean ho klevejo, er gwal hear, er more'hed,
Deut d'he gweled gant fianz hag ho pezo remed.

Evel eur paour kaez breiziad eet gwel bell dious he vro,
Eet da zougen ar fusuil da c'heul ann armeo,
Dougomp a greiz hon c'halon medalen Remengol.
Gant c'honvez na n'amp biken, nann, n'amp biken da goll.

Mari a ra burzudo war zouar a war vor
Zebtantoud a ra kared bugale ann avor;
Pa ve er mor, enn tempest, war he lestrik gwinted,
Ar merdead, ankeniuz, ar Werc'hez Vari 'bed.

Bean oa eur c'habitea, he lestr o fond da goll,
Ann avel a oa zoded, ar mor a oa diroll;
Ar gwernio 'oa o strakal, ar c'herden o teri,
Ar gwelio a oa freged, na oa chomed hini.

Ann holl dud a oa eno toled gant-he ho fenn
Goude bean difenned ho zamik krogillenn,

(1) Kurunen pask kenta Mari Kerbrad a weler bepred enn ilis Remengol.

(2) Emgann, pe Brezel ar Russi.

(3) Skeuden, pe imatch ar Werc'hez.

O weled he oan rented da vean holl koled
O devez a wir galon zantez Mari peded.

Gweled ho deus prest eun dourn o tont da luguern
Bolz ann env a iouc'h deze o tont da zigeri ;
Ann avel hac ar mor don a zo bed chadenned ;
Piw a neuz gred kement-ze ? ar Werc'hez viniged.

Aruet 'bars enn douar , prestik eun Remengol ,
E oe gweled ann dud man , na oant ket eet da goll ,
O c'hober ho fedennoù da vamm ar Vretonned
Ewit klevet ann dra man na vet ket souezed.

Ar c'habiten a c'hanyed Iann-Pierres Kerbrad
Eur plac'h vian a neso hag a gare ersad
Gant ar Werc'hez viniget e oa dean roed
Goude ma newa peded hag aliez peded.

Ann dud man a oa devot a devot da Vari ,
He c'bano a oa skrivet enn pewar c'horn ann ty ;
Koulskoude e oe galwed Iann-Pierres gant Doue
Mervel 'res enn gwir gristen hag ebars 'n'e wele.

Chetu 'ta breman chomed ar plac'hik gant e mamm
Oajet 'oa a beizek vloaz , bean oa iaouank flamm ,
Pa deuas eur pôl chentil da c'houlten anezi
Digant e mamm Mac'harid ewid he c'heureuji.

Ar plac'hik man 'oe skoed evel gant ar c'hurun ,
KerKent he deus lavared na eureuchen nikun.

« Me a zo d'am zud roed gant ar Werc'hez Vari
« Hag er stad ma c'he marved , margallan e varvin »

He mamm a oe spouroned o klevet anezi :

« Penoas eta , ma merc'hik , na c'houles dimezi ?

« An den man a zo parfet 'n'eus mado ha guened

« Ewidon-me he refuz n'em bije ket kreded. »

« Gweloc'h e ganin mil gwech , ma mammik kaes mervet ,

« Ewit dont da offansi ma maëronnez santel ;

« A boe ma oann iaouankik , aze war ann treujo ,

« E lare din ma c'halon : gwerc'hes te avezo. »

« Varc'hoas kenta me ielo , ma mamm da Remengol ,

» Da weled ma maëronnez a ro remed d'ann holl ;

« A boe ann oad a zek vloaz e meus me prometad

« Moned eun deiz d'he gweled , ma lezit da voned. »

Chetu 'ta breman Mari enn he dourn eur walen,
Hag eur vedalen arc'hant gant-hi enn he c'herc'hen,
O voned da Remengol, zeder braz he c'halon,
Enn eur ober he feden, he feden d'he maëron.

Poaniuz braz e vo dezi ober eun hent ken hir
Mes kement-man 'zo neubeut vit a re a zezir,
Mari a c'houlo merwel, dont ien evel ar skourn
Ewit ann den iaouank-se deuet da c'houl he dourn.

Tostaed a re bêmde demeus ar plas santel,
Ar c'haëra demeus ar bed, demeus a Vreiz-Izel,
He daoulagad a glaske begik tour ann ilis
Hag aliez e selle, e selle war e c'his.

« Marteze 'mei, ma mammik e varwin e plas ma,
« Kenavo deoc'h neuze 'wit ar vech diveza,
« Er baradoz, ma Doue, groed d'imp e n'em weled
« Mar tle ma c'horf chom ama diout-hi separed. »

Goude bean lavared ar pes ho c'heus kleved,
Mari gæs d'he medalen a neveys bed poked,
Dibri 'res eun tamm bara eet gant-hi dious ar gær,
Hag enn trêsek Remengol he kerze gwel zeder.

Didan kuz-heol he welas pell out-hi bek ann tour
Pedi 'res c'hoas ar Werc'hez da zoned d'he zikour;
D'ann daoulin e c'he stoued buguel Iann-Pierres
Dimeus a Vrest kwitaed a boe pevar devez.

« Itron Varia n'Ele, patronnez Remengol
« Aman chomin-me breman dilezed gant ann holl?
« Nann, mamm ann orfelined, ma maëronnez tener
« C'houi a raï din-me mervel pe vont d'ho c'hilis kær. »

He c'halon anter rannet d'ann donar he kweaz
He gwad a oa areted, he diw jodt a oa glaz,
He holl vemprou a grene, eur c'hlizen war he zat,
Ar Werc'hez deus he saved, saved prim a raktal.

Eun nerz neve a zuntas enn he c'holl izili
Ar Werc'hez hi deus rented, rented prim enn he zy;
Peded eta 'neuz Mari hou mamm mûia karet
Da ober dez'hi merwel, dimi ne raje ket.

Ann *Angelus* 'oa zoned, Mari ne dewa ket
Klewed ann hôr o seri, eun ilis 'oa chomed,

Chomed a oa enn ilis da ober oraëzon ;
Tomed a oa e c'halon , tomed eus e maëron.

Mar d'oc'hu bet a speret enn env dirag Doue ,
Mar hoc'heus eno gweled diraz-han he Ele ,
Evelse e oa Mari enn ilis Remengol :
N'a neveys netra kaëroc'h 'wit eun ene deol.

He c'halon eo a gomze ha nann zur ho geno ;
Dirag ar Werc'hez Vari kenn kared enn hon bro ;
He n'em gave kenn eürus ma na sonje morse
He renkche he c'hwitaed ha monet a c'hane.

Ar plac'hik pa deus gweled 'oa ann ilis serret ,
Neuze war boull he c'halon he deveus bet skoed :
« Pardon , pardon , ma Doue , pardon Gwerc'hez santel ,
» Pelec'h kavet din eur plas kaëroc'h ewit mervel . »

Demeus sklerijen al lamp he wele ar skeüden ,
Hag he daoulagad war-han 'neur ober he feden ;
Mari a zo tostaed a d'he zreid a bokaz
Enn dro neuze d'an oter Mari e deus gret c'hoaz.

« Rouanez ar baradoz , ma gwir alvokadez
» Reit din ar c'hras da vervel , mar de ho madeles ,
» N'allan me ket chom peloc'h er bed-man da wela
» Manet da ren ganeoc'hu , chetu ma brassa joa . »

Goude ma dewa touchet deus treid ar skeuden
Ar chapeled ha souge ha c'hoas he medalen ;
Ec'he neuze deut Mari war e daoulin timad
Da bedi hon mamm Zantel da rei dei he mennad.

Ann amzer a dremene Mari a oa bepret
War he daoulin e pedi , he daouarn unanet ;
Hogen prest he eo sponted gand ar c'hloc'h a zouz :
Daouzek tol ena eur renkat ar morzol a skoaz.

Kerkent e deveus gwelet eun arvest ar c'haëra
Gweled he deus ann ôter e toned da skleria
Gwelet 'res zant Gwenole , Gralon gant e vleo gwen
Hag alc'hwe sklujo kær Is gantan enn he gerc'hen.

Eur vanden Belerinet 'newa enn ho buez
Prometet , enn Rumengol , enori ar Werc'hez ;
Deuet goude ho maro , dre ar ioul a Zoue ,
D'ober ho felerinaic'h , ewit mad ho Ene.

Neuze da dreid ar Werc'hez ho deveus bet poket
A war o daoulin noas holl peb a dro o deuz groed
Da ôter sakr Remengol evel a res Mari
Kerkent he c'hint distroed d'he c'hichen da bedi.

D'ann ôter e c'he pignet Gralon ha Gwenole
Ar roue koz a neus bet galwet holl, ac'hane,
Ar zaent hag ar zaentezet a zo ho relego
E repos enn ilis man : 'Zantella eneo !!!...

Gwenole pa neuz gwelet ar stroll (1) ze diraz-han
A neveus bet lavaret gant nerz ar c'homzo-man :
' Ma breudeur, ma c'hoarezet, pedomp hon Rouanez
' Da zerc'hel bepret ar Feiz, bepret enn om bro gez. »

D'ann daoulin he c'he stonet ha Gralon 'zo ive
Laret a neuz bet neuze eur *bater*, eun *ave* ;
Holl a deveus respontet a greis fons ho c'halon ;
Lezed o deus bet eno Mari gant he c'hestoun.

En env he oa a spered pa deuz golo de
Dâ lakad da luguerni an templ santel neuze ;
Ann heol a'oa o sevel a zistroas Mari,
Enn noz-se war he daoulin hep paoues da bedi. »

Pa oe an hor digored e c'hes Mari er mes
War he daoulin gwiridik e res ar bugel kes
Teir zro nenze d'ann ilis enn eur skuilla daêlo,
Enn eur lavared ato : « Gwerc'hez me a vezo. »

Mont a res c'hoas enn ilis groed gant-hi he zeir zro,
N'eur sellad eus ar skeuden he laras kenavo,
' Kenavo 'ta ma mam ger, kenavo er joayo,
' C'hoant braz a meus da vervel, d'ho kweled en Envo. »

Mil boan a newe Mari o tont betek ar gær
Penno he daoulin kingned, he re kamejo ber ;
Sonjal a re aliez er boan a dije c'hoas,
Didan eiz deiz a c'hirio enn Brest he c'haruas.

Ann den iaouank he c'hare a dourmante he mamm
Kaer ha dewa he gas kwit na bellæ ma tamm ;
Pa weljond ho tont Mari dousik war boez he baz
Liou ar maro ne c'herc'hen he mamm dei a bokaz.

(1) Assemble, reunion.

Ann daelou 'ne daoulagad e wele Mac'harid
Pa oa dezi gant Doue rented beo he merc'hik,
Lared a res d'ann den ma moned prim enn he dro,
Ma merc'h 'mezi 'zo gwerc'hez ha gwerc'hez a vezo.

Da beann eur pemp pe c'houec'h miz Mari o gweaz klan
War he gwele e chomas kasi tro pad ann an;
Pedi a re ar Werc'hez da resev he ene,
Pa deuje falc'h an anko da zigeri he be.

Mac'harid pa deus gweled he merc'hik o chom klan,
He deveus bed lavared prest enn-hi he c'hunan
« Me raio pelerinac'h ar plas kaer Remengol,
« Wit he mired da vervel me rofe ar bed oll. »

« Ia emezi, ma Doue, lezid ganin ma merc'h,
« Mar deu Mari da vervel e c'hin prest war e lerc'h,
« Ma goas diwar ann donar o c'heus-hu bed lamed
« Aotro Doue, ma Doue, ma merc'h ganin lezed. »

Mari a oa he hunan pa welas eun eun tol
O toned kaer diraz-hi patronnez Remengol;
Eur gurunen 'oa gant-hi groed a nao stereden,
He dillat a oa kaeroc'h ewit an aour melen.

He dourn he deus astenned enn tresek ar gwele
Enn pelec'h he oa Mari o c'houzanv noz ha de
Demeus he geno zantel Mari deus kleved
Penaos a ben tri devez daan env he vije eet.

Ann daouzek a vis ann eost e teuas ar Werc'hez
Da lavared da Vari 'oa he zervijerez;
Enn deiz-ze he mamm ive a newa he gwestled
Da batronnez Breiz-lzel mamm ger ar Vretonned.

Ar bemzek dious ar miz man gwel ar Werc'hez santel
E oa Mac'harid ive eus koste he bugel
Kurunen he fask kenta diraz-hi oa pozed,
Enn eur astenn he dournik d'he mamm he deus lared.

« Sonch ameus c'hoas ma mamm gas demeus ann de kaer ze,
« Enn p'hini 'moa reseved korf ha gwad ma Doue;
« Ar gurunen-se a oa war ben ma blavezio,
« Eun devez da Remengol ganeoc'hu ha c'haio. »

Kerkent he ene gwen kann he c'horf a neus kwited
Dious-tu ar Werc'hez santel deus ann env diskenned;

Enn mesk eur vanden ele he deus he c'homered
Ewit he c'has da repoz da balez ann Drinded.

Na oufen ket lavared ann daëlou a skuillas
Gant ar joa hag ar glac'har Mac'harid pa velas
He merc'h o font d'ann envo separated diouthi;
Demeus ar re he c'hare na neus c'homed hini.

Goude ma oa douaret ar plac'h enn bez he zad
He mamm baour a ies kerkent, ar Werc'hez da velad;
Mont a res da Remengol da gas ar gurunen
Ewid ober testeni d'ar Werc'hez souveren

Chui pere ho c'heus maged a oar pebez anken
E c'heo ewit eur vamm dont keid man da zougen
Ar pes he dewa gweled war ben he bugel ker,
Pa dewa ar vech kenta reseved he Zalver.

Goude bean baleed enn pad tri dewez krenn,
Arruet enn Remengol he welas ar skeuden
Demeus ar Werc'hez Vari newa kerc'hed he merc'h
Kaër he oa evel ann de ha gwen evel ann erc'h.

Ann daëlo 'ne daoulagad, ar gurunen gant-hi
Na grede ket tostaed deus ar Werc'hez Vari,
Koulskoude enn eur grena he ze bet tostaed
Hag eueus treid ar Werc'hez he deus hi bet pozed.

Mac'harid war he daoulin a zo enn em strinked;
He daoulagad a zavas he merc'h he deus gweled;
Lared e euze dezhi he c'haruje eun de
Er baradoz d'he gweled ha da veuli Doue.

« Pebez anken ma merc'hik eo din dont da kwitad,
« Me garje bean breman ganide ha da dad;
« Koulskoude pa c'he skrived e renkan chom er bed
« Pa blijo gant ma Doue me iëlo d'ho kweled. »

« Kenavo did a laran, kenavo er joayo,
« Gwerc'hes sacr a Remengol, kenavo kenavo,
« Ar pes a ra ma Jesus a zo bepred groed mad,
« Plijet ganeoc'h ma sikour, sec'hid ma daoulagad. »

« Kenavo 'ta Remengol, kenavo da viken;
« Kenavo 'ta ilis kaër, kenavo kurunen;
« Kenavo sant Guenole, kenavo sant ma bro;
« Kenavo deoc'h holl breman, kenavo, kenavo!!! »

PEDEN

D'an Itron-Varia Remengol, pehini a vo kurunet, devez ar pardon bras, gant eur gurunen aour ha perles, roet dezi gant hon tad santel ar Pab Pii nao.

O pezit sonj, Gwerc'hez Vari,
N'eus bet biskoas klevet hini
O lavaret 've ed da gol
'Nep a bed Gwerc'hez Remengol.

Samet hon gant va fec hejou,
Va daoulagad a seuit daelou,
Keus am beus da vea offanset
Va Doue ho Mab biniget.

Gant aزيانç en ho madelez,
Rouanez ar saent, an Añez,
E teuan laouen d'ho pedi,
Rac c'houi eo ar Werc'hez Vari.

O Rouanez yras Breiz-Izel,
Varnon tolit, tolit eur zel,
Tolit eur zel a drugare
Ac e vo divlam va bue.

Guerc'hès Remengol, me ho ped,
Va difennit eus ar pec'het,
Hac astennit ho torn santel,
Da souten bepret ho pugel.

Pa zono va heur diveza,
Pa rankin kuitat ar bed-ma,
Kassit ac'hanon da repos
Ganeoc'h e joa ar Barados.